

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krole, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 38.

V Ptuj v nedeljo dne 20. septembra 1908.

IX. letnik.

Nemiri v Ptuj.

Preteklo nedeljo so se vršili v Ptuj veliki nemiri, ki so dovedli celo do hudih tepežev. Kar naprej je povdarjati, da so vsi ti nemiri posledica tiste grde narodnjaške gonje, ki jo je vdomačilo prvaštvo tudi pri nas na zelenem Štajerskem. Toliko časa so hujskali in hujskali, dokler niso res napravili umetno jezo, sovraštvo in nasprotovanje med nemškimi meščani in slovenskimi kmeti. Kje je bilo takega nasprotja rečimo pred 20 ali še pred 10. leti? Nikjer ne! Takrat so kmetje in meščani ter tržani čutili, da so eden od drugega odvisni in prijateljsko razmerje je vladalo med njimi. Kmet je kupil od meščana svoje potrebščine, meščani pa so odvzeli kmetu njegove pridele in vse je šlo v redu. Nikjer ni bilo narodnostne gonje, narodnega sovraštva.

Ali ta lepa sloga ni dopadla prvakov. Ti so hoteli povzročiti boje, narodno sovraštvo, da bi potem v kačnem ribarju. Prvaki so se ne za drugo nego za to, da bi raztrgali zeleno Štajersko in vstvarili s Kranjci ter balkanskimi cigani svojo panslavistično državo. To so prvaki deželni izdajalci opetovano že sami izjavili. Proti takemu postopanju se mora seveda vse v bran postaviti, kar čuti štajersko in kar ima srce za našo lepo domovino.

Zakaj in kako so nastali nemiri?

Da bi posadili prvaki svoji narodnostni gonji krono, sklicali so za preteklo nedeljo shod družbe sv. Cirila in Metoda v Ptuj. Vsakdo ve, kaj je ta kranjska družba, kateri so tudi že klerikalci obrnili hrbet. Kakor smo že preje omenili, tudi člani te družbe nimajo drugega namena, nego širiti panslavistične deželno-izdajalske namene. Družba

je kranjska in ima svoj sedež v Ljubljani. Navrno, da so bili meščani in zlasti mladina razburjeni in tako so nastali nemiri.

Proti čemu se je šlo?

Najnesramnejša laž in podlo obrekovanje je, da se je šlo proti slovenskemu kmetu. Z okoliškim kmetom smo stali vedno v dobrem prijateljskem razmerju. Kmetje se tudi niso dali vjeti na prvaške limanice in niso sodelovali. Le nekaj od učiteljev ter prvaških krčmarjev nahujskanih mladeničev je došlo, ki so bili opijanjeni in so sklic „aufviks“ hoteli rešiti domovino. Ti mladeniči pač še ne vejo, kaj se pravi živeti, ker jedo večinoma še očetov kruh. Kadar bodejo videli svet in poskusili težave in britkosti življenja, takrat bodejo pač drugače mislili. Kranjski hujskaci so v nedeljo dopoldne klicali slovenske kmete na pomoč; ali kmetje so se jim rogali, kaj za škrijce ne bomo hodili po kostanj, ogonji. In prav so šli. Hujskaci naj se ne hujskajo nikar na glavo postavijo, ali Štajerce naj pustijo pri miru, kajti ti ne bodejo nikdar trobili v kranjski rog. Mi izjavljamo še enkrat, da ni imel nobeden demonstrantov ničesar proti slovenskim kmetom. Sicer pa povdarjamo, da je bilo tudi več slovenskih kmetov v vrstah naprednjakov in na našem popoldanskem shodu.

Prvi vzroki tepeža.

V soboto popoldne se je zbralo nekaj ljudi na kolodvoru, da bi si ogledali iz Kranjskega došle rešetare. Policija, ki je dobila pomoči iz raznih drugih krajev, je izdala naročilo, da se ne sme nositi narodne znake. Vkljub temu je prišlo nekaj prvakov, med njimi zlasti advokatski koncipijent dr. Koderman in železniški uradnik Gregorka, da bi že na kolodvoru hujskali. Začuli so se klic „nemški psi“ in vsled tega

so postali ljudje tako razburjeni, da je prišlo do tepeža. Dr. Koderman je bil pri temu seveda pošteno preklofutan, za kar naj se pa le sam za svoj prvaški nos prime. Ko bi ostal lepo doma in bi ne hujskal, bi se mu ničesar ne zgodilo. Pred „narodnim domom“ so potem seveda zopet kričali in vpili in da je bilo vsled tega par šip razbitih, pač ni čudno. Na vsak način pa so povzročili ti sobotni nemiri veliko razburjenost, ki se je pojavila potem drugi dan.

Nedelja dopoldne.

Že po 7. uri se je zbiralo ljudstvo na kolodvoru. Vkljub temu, da se v nedeljo nahaja po vseh mestnih ulicah mnogo kmetov, se ni čulo nikjer o kakšnih napadih ali nemirih. Nemiri in tepeži so šele nastali, ko so prišli z vlakom zunanji hujskaci in pričeli peti, hujskati ter rogoviliti kakor da bi bili v Ljubljani. Odlikovali so se zlasti nekateri študentski, ki naj bi se raje ločili, nego da bi ne koštali starišem toliko denarja. Hudi spopadi so se dogodili vsled tega skupljanja. Nekdo je psal Nemce z besedo „živina“ in „nemška kurba“ (!) za kar je dobil seveda svoj zaslužek po grbi. Palice so pele in tudi jajca so letala po zraku. Kmetje so se sramovali svojih slovenskih sodeželanov in čuli smo ogorčene klice kmetov, ki se ne strinjajo s temi falotskimi napadi. Ob 10. uri je prišla glavna družba. Policija se je morala težko truditi, da je ločila nasprotnike. Po ovinkih in postranskih ulicah so morali prvaki v mesto. Slovenski kmetje pa so lahko mirno in nemoteno kakor vedno korakali skozi mesto in jim ni nikdo skrivil niti lasu. Da so padale pri temu klofute sem in kje, temu se pač ne da pomagati. Kdor je kaj iskal, je gotovo kaj našel. Da so prvaki hoteli res le in edino hujskati, je dokaz

Cesarjevič Luč.

Spisal Anton Gerschak.*

Bil je nekda stari, stari kralj in ta ni imel nobenih otrok. Ker je opazil, da so njegovi dnevi šteti, poklical je cesarjevič iz vseh strani sveta, da si izbere iz njih najboljšega za naslednika.

In cesarjeviči so prišli, nedosežno število; kajti v čarobnem svetu je toliko cesarjevičev in tako malo kraljestev in stara povest je, da hoče cesarjevič, ki je rojen za vladanje, tudi res vladati. Komur od nas bi se ne dopadlo, biti gospodar čez široko lepo deželo in več tisočev ljudi in vtakniti v žep vsako leto tribut, ki bi mu ga morali hvaležni ljudje plačevati? ... Morali? ... O seveda, taka je stvar pri čarobnih kraljih.

Naš stari kralj je cesarjeviče najbolje preskrbel z vsem potrebnim. To se je lahko zgodilo, kajti dežela je bila bogata; vsaj finančni minister je to kralju pri vsaki priložnosti dejal. Torej moramo temu verovati. ... Moramo? O seveda, taka je stvar pri čarobnih kraljih.

In zdaj se je pričelo veselje: turnirji, pojedinje, lovi — lovi, pojedinje, turnirji. Kralj je namreč hotel vedeti, kdo je najboljši za skrbni polni posel vladanja. Ali enkrat je vrgel en cesarjevič v borbi par tekmecev v pesek, da je bilo veselje, prihodnjič pa je padel zato sam iz konja. ... in tako je imel enkrat ta, enkrat oni svoj dobi dan. Istotako se je godilo pri pojedinjah in

na lovih. Na ta način torej dobri stari kralj ni mogel izvedeti, kdo je najbolje izvežban v teh vladnih poslih, ki so pri cesarjevičih najvažnejši in katere morajo imeti vsi v mezinu. ... Morajo? ... O seveda, taka je stvar pri čarobnih kraljih.

Stari kralj je postal vedno nezadovoljnejši; ker pa je bil fini človek, ni pustil to nikomur opaziti; in ako so se ljudje čudili, da nakrat vislice v deželi niso postale prazne in da je kralj svoje podanike za vsako malenkost krivku izročil, potem le to lahko rečemo: „Moj Bog, o čem se tako nerazumno ljudstvo ne čudi!“ Tako je dejal tudi kralj in sklical svoj svet k sebi. Gospod vojni minister je svetoval vojsko, v kateri naj bi se dalo vsak dan drugemu cesarjeviču poveljstvo; zmagovalec bi potem prestol podedoval. Gospod minister za poduk je predlagal določitev izpraševalne komisije, obstoječe iz 90 članov. Na vprašanje sicer ni odgovoril, je-li naj bode izvoljen tisti cesarjevič, ki zna najmanj ali tisti, ki zna največ; vkljub temu se je zjezil kralj že pri misli na zadnji slučaj tako hudo, da je pustil ministra za poduk takoj pred vrata in potem v norišnico odpeljati. Gospod minister za javna dela je hotel tistemu prestol pripustiti, ki bi znal najdalje neprenehoma spati. Gospod minister za bogoslovje se je ogreval za štrinajstredni duhovni ekserciji, po katerem bi moralo prvi razsvetljenje. Nevošljivost je prešinila vse, ko so videli, da je kralj ravno temu predlogu priklimal. In ko je minister za bogocestje hitro pred kralja pokleknil, da se mu za visoko odlikovanje zahvali in da prosí za blagoslov neba na sveto glavo tega najvernejšega vseh

vladarjev, je minister šele opazil, da je dobri kralj — zadremal.

Zdaj se je moral svet raziti; le ministerski predsednik je varoval pri svojem gospodu in premišljeval, kaj naj on svetuje, kajti bil je to pridni ministerski predsednik, ki je pač vedel, da se ne sme z nobenim gospodom ministrov spreti. Ko se je kralj zopet predramil, predlagal mu je zvesti sluga dobro premišljeno združenje vseh narejenih nasvetov, tako da je pustil razven ministra za bogocestje vse po vrsti do veljave. Kralju se pa tudi ta lepa kombinacija ni dopadla; kajti prvič ni hotel na svoje stare dni vojske, temveč mir, drugič se mu je zdelo vse to predolgo. Ministerskega predsednika se je torej milostno odpustilo. Kralj pa je vprašal, kakor vedno po posvetovalnih sejah, svojega dvornega norca. Dvorni norec pa je bil podplačen in to se je tako-le zgodilo:

Med mnogimi cesarjeviči, ki so prišli na klic kralja, je bil tudi eden, ki je bil daleč na jugu doma, črn kot vrag in vendar gladek kol angel; ime mu je bilo: cesarjevič Tema. Ta je pripeljal seboj mnoga spremstva, same male paglavce, temni in gladki kot njih gospodar; to so bili temni možici. Po teh malih poslih, ki so zamogli povsod laziti, je bil cesarjevič Tema o vsem podučen, kar se je godilo na dvoru ali kje drugje. In tako je dal dvornemu norcu žakelj dukatov — denarja je imel vedno dosti, kajti denar so potegnili temni možici ljudem iz žepa — ter je pri temu dvornemu norcu naročil, da naj podeli kralju sledeči nasvet: Ta naj bode kralj, ki bode v najkrajšem času kraljevo

dejstvo, da so pred svojim „narodnim domom“ peli deželno-izdajalske, proti-avstrijske in proti-cesarske pesni ter vpili kakor živina. Iz okenj „narodnega doma“ so kazale prvaške babnice jezike in s tem svojo oliko. Dr. Koderman je hotel kar policiji komandirati, pa jo je parkrat pošteno izkupil. Šele ko je policija naglala gospodo v hišo in zaprla vrata, je bil konec nemirov. Ljudje so se razšli in šli večinoma v mestni park, kjer je svirala deška godba. Ko bi prvaški hujskači v začetku mirno in posamezno ter brez kranijskih znakov v mesto korakali, ko bi ne psovali, bi se ničesar ne zgodilo. Ali ljudje se vendar ne morejo pustiti psovati za „kurbe“ in za „pse“ od privranderanih kranijskih kričacev.

Nedelja popoldne.

Kmalu po kosilu se je raznesla vest, da je drhal prvaških hujskačev napadla mirnega Nemca in ga pretepla. Ta vest je šla kakor ogenj skozi mesto. Naravno, da se je zbralo na tisoče ljudi na kolodvoru in da je bil položaj do skrajnosti napet. Bati se je bilo najhujskega. Zbrana je bila policija (okroglo 30 mož,) orožništvo in tudi vojaštvo je bilo pripravljeno. Ko so prišli vlaki, je prišlo pač do hudih pretepev. Vseslovanski znaki so bili strgani. Mi smo sami na lastne oči videli, da so slovenski kmetji raztrgali vseslovanske znake in jih opljuvali. To je dokaz, da so bili kmetje z nami in le hujskači protinam. Čez 1000 oseb je čakalo in vpilo. Bilo je res grozno in kar je poštenih ljudi, bodejo pač vsi rekli, da je bilo vse to posledica prvaške gonje. Po tej velikanski demonstraciji so šli Nemci na svoj shod, katerega se je udeležilo tudi mnogo naprednih kmetov. Na shodu je izjavil urednik Linhart slovesno, da nima **nikdo ničesar proti slovenskemu kmetu**; ves boj gre edino proti onim prvaškim hujskačem, ki hočejo Štajersko raztrgati, da bi mi Štajerci z našimi davki dolgove vedno zadolženih Kranjcev plačevali, ki hočejo Avstrijo izdati, ki nas hočejo združiti s Srbi in Čehi. In tisočim navzočim so tem besedam pritrdili. Po shodu se je vtila množica proti spomeniku kmetijskega cesarja Jožefa II. Tisoči ljudi so sneli klobuke. Posl. Malik je praznoval spomin tega največjega avstrijskega cesarja. Potem je šel velikanski spreved pred mestno hišo in končno na koncert, katerega čisti dobiček je bil namenjen nemški šoli v sv. Lenartu.

Posebni razgrajči.

Razven par ljudi, ki so psovali naprednjake z besedo „kurba“ in par odvetniških pisarjev ter hujskajočega dr. Kodermana, ki je itak dobil svoje „zaušnice“, so bili med glavnimi kričachi sledeči gospodje: 1. Slavn profesor Zelenik, ki je bil tako navdušen, da ga je morala policija zapreti. Mož je že dosti star, da bi lahko pameten postal in ne kršil postav. Zvečer je šel sicer tako pijan domu, da se je moral kar hiš oprijemati, ker bi drugače v svoji pijanosti na

cesti obležal. — 2. Krčmar Kureš iz Podvine. Ta človek si je nabral četo opijanjenih fantičev in hotel z njo kravale delati. Posrečilo se mu ni. Bil je pošteno pretepen in poleg tega ga je morala policija dvakrat zapreti. Da je ta Kureš res grozni hujskač, je dokaz to-le: V ponedeljek, ko je bilo v mestu že vse mirno, je prišel popoldne s svojo ženo v Ptuj in se pokrepčal v gostilni „Slavinec“. Ravno pred to gostilno je imela ptujška požarna bramba svojo težko vajo. Urednik Linhart je tudi pri brambi in Kureš ga je z nesramnimi psovskami napadel. Ko je prišel stražnik, se je ta prvaški junak skrčil v krčmo. Ali našli so ga vendar-le. Dobil bode svojo kazen. S takimi nesramnimi ljudmi bomo kmalu gotovi. — 3. Minar Brenčič iz Ragoznice, znan kot eden največjih hujskačev v okolici Ptuja. Ta možakar je član tiste družine Brenčič, ki je znala svoj čas pod prvaškim vodstvom okrajnemu zastopu tako drago svoj les prodajati. Ker je tej kupčiji na ljudske troške konec, se Brenčič jezi. Prišel je na kolodvor in je nesramno hujskal. Končno jih je dobil s palicami po glavi, da si bode 13. septembra gotovo zapomnil. Ker le ni miroval, morala ga je policija aretirati. Ali tepel in ruval se je tudi s policijo in potem so ga morali okleniti ter odpeljati v zapor. Enemu policaju je odtrgal iz prs cesarski križec. Ali niso to deželni izdajalci? Celo cesarski križec jim ni svet. Pri Brenčiču so baje našli dva revolverja. Kaj je hotel z njimi? Ali so to „mirni Slovenci“? Seveda bode Brenčič par mesecev kašo pihal; tega je itak navajen. — 4. Znani krčmar Muršec „pri zamorcu“. Mož je tako dolgo hujskal, da so ga zaprli. Kaj in kakšen je ta človek, se itak ve. Saj je sam v svoji hiši „hauskneht“; drugače bi ne pobiral tistih „zeksarjev“, ki jih dajejo ljudje za hlapca. Človek, ki svojemu slovenskemu hlapcu niti teh krvavo zasluženih krajcarjev ne privoščil, se naj sploh skrije. Proti Muršecu je tožba vložena. Našli bi jih lahko še mnogo. Ali ljudstvo jih itak pozna. To so ljudje, ki delajo iz slovenstva svoj kšeft, ki hočejo Avstrijo razbiti in katerim moramo enkrat resnico povedati.

Ploj — tepen.

To se ne da zanikati, — gospod hofrat dr. Ploj je bil tepen! In vzrok je sam! Po hofrat-skem hrbtu so pokale palice in vzrok je sam. Po navadi dobijo v takih slučajih le nedolžni, ki se pustijo nahujskati, po glavi. Tokrat pa so jo dobili i glavni krivci: Ploj, Koderman, Muršec, Zelenik, Brenčič, Kureš e compagna bella. S Plojem je bila stvar ta-le: On ni imel ničesar na kolodvoru opraviti. Vendar je šel tja. Tam so prvaki jezike kazali in hujskali, Ploj pa je tudi ošabno tam stal. Ni čuda, da jih je dobil potem po grbi in da so ga ljudje opljuvali. Saj so ljudje vedeli, da je hofrat Ploj glavni povzročitelj vseh dogodkov, da je on kriv vsega, kar se je zgodilo. Ploj je moral bežati in le županu Ormigu, katerega je že opetovano nesramno blatil in obrekoval, ki ga je pa vendar s policijo z golimi sabljami branil, še ima za-

grščino s čem napolnil. Dvorni norec je to storil in kralju se je nasvet tako dopadel, da je ploskal z rokami in skočil v zrak; potem so morali seveda takoj po dvornega zdravnika in dvornega juvelirja poslati; kajti pri skoku je padla kralju krona iz glave na mali prst desne noge. Dvorni norec se je zelo žalostil, ker je kralj vsled tega čisto pozabil, da zasluži dvorni norec za svoj dobri nasvet plačilo. Ali troštal se je končno s tem, da je vse iz krone padle biseri in nekaj takih ki še niso iz krone padle, nabral in v žep vtaknil. Ti ljubi Bog, graščina je bila že stara in šprajne na tleh so postale vedno večje. Pred par tedni je padla celo velika težka omara vanje, kar je bilo zelo škoda, kajti v omari se nahajal celi meterski cent srebra.

V časnikih je stalo drugi dan nekaj o grozoviti borbi, ki jo je imal kralj z dva metra dolgim in en meter širokim medvedom in pri kateremu je sicer ostal zmagovalec, ali vendar dobil rano blizu srca. Ljudstvo je tožilo in se veselilo, ko je to čitalo; veselilo se je, ker je kralj še živel, tožilo pa, ker je bil ranjen. Kdor temu ne veruje, spada na vislice.

Po preteku tedna dni je bil kralj vsled umetnosti dvornega zdravnika že tako daleč ozdravljen, da je s pomočjo ene palice in dveh slug že sam, čeprav malo šepavo, hodil; ljudstvo se je čudilo, kako globoko doli je ležalo kraljevo srce. V istem času je bila tudi že krona popravljena in tako je naznanil kralj v vsej moči svojo voljo. Ko so cesarjeviči to čudno željo o napolnjenju grada čuli, mrmrali so v svojem srcu; kajti tista mrva in slama, ki jo je eden ali drugi posedoval, ni

zadoščevala niti za zamašanje dimnika. Ali nobeden se ni odpeljal. Vsak je mislil: »Ako že ne dobim prestola, mi mora vendar lep naslov z lepo plačo pripasti...« Dežela je bila bogata.

Cesarjevič Tema se je veselil. Ob določenem času je šel z svojimi temaini možici v grad. Hitro so bile vsa vrata in okna zaprta, hipoma so tiščali mali možici svoja temna telesa v vsako odprtino; niti pet minut ni minulo in že ni prišel noben solnčni žarek v grad; temno je bilo v palači. Zunaj je čakal stari kralj, njegov svet, mnogo cesarjevičev in ljudstvo. Cesarjevič Tema pa je stopil iz hiše; vsi so se vstrašili, ko so ga vidili, kajti toliko peklenškega veselja je stalo na njegovem obrazu. Opozarjal je kralja in vsakogar, naj se prepriča, da je izpolnil pogoji. Kralj in svetovalci so stopili v grad in vrata so se za njimi zaprla. Navajeni so bili teme, ali take noči še ni nobeden doživel. Kralj se je tresel in jecjal: »Moja hiša je temna.«

Kmalu je zaklical herold na vse štiri svetovne strani, da je cesarjevič Tema naslednik prestola, ako ne bi kdo drugi v kratkem času isti pogoj izpolnil.

Medtem pa je pridrdral na vročem konju jezdec; zlati lasi so sfrfotali v zraku, proste in svite so bile njegove oči in ljudstvu je postalo tako lahko pri srcu, ko je videlo te oči. Do grada je jezdil; tam je skočil od konja in vstopil. S smehom so zaprli temni možici vrata za njim. Ljudstvo je poslušalo in čakalo. In nakrat so se odprla vsa vrata in vsa okna in krasni svet je prihajal iz grada ter rasvetlil vse kote države. Tam pa je stal svetli mladenič s krasnimi očmi, v roki dragoceno

hvaliti, da jih ni še več dobil. Vbogi Ploj, ali bodeš vendar mir dal? Ali še ne? Ali ne da rodi hujskanje vedno take plodove? Omenja še to-le: Neki slovenski kmet, ki ni naš pristojni je prišel k enemu meščanu in ponudil 10 K. se hofrata Ploja pošteno pretepe. [Za to imajo priče! Vas zelo ljubijo, slovenske kmetje! Hahaha!]

„Junaki“ in v vlaku.

Nekaj kranijskih „junakov“, med njimi tudi slavn „Žane iz Iblane“ župan Hribar, so pripeljali do Pragerskega. Ko so pa čuli, da so vse v redu, so se raje obrnili, brez da bi taknili Ptuj. Ko bi vsi prvaški hujskači to storili, bi se gotovo ne zgodilo ničesar. V vlakih se tudi še topli. Razbili so šipe in celo vlake je moral ustaviti. Nekega „junaka“ z revolverjem so morali zapreti.

Bojkot.

Prvaki agitirajo zdaj za bojkot. Nikar ne se ne igravo z ognjem. Kam bi prišli n. pr., ki bi ne hoteli Nemci več odkupiti, rečimo štajerska vina in domačo živino, sadje itd.? Kranjci imajo sami dosti vina, slovenski Primorci in Goranci tudi, — kam potem z vinom? In tako je z vsem blagom. Ne igrajte se z ognjem, prvaki! Sicer pa ima kmet dovolj zdravega razuma, da bode tam kupil, kjer se dobi boljše in cenejše blago!

Svarilo!

Čuli smo iz raznih krajev, da se zdaj večeidel fantje zbirajo in da napadajo posamezne meščane ali sploh nemško govoreče ljudi ter jih pretepevajo. Nikar tega ne delajte! Mi vam kličemo: nikar! Kajti račun bodele plačali vsi zaslepljeni in nahujskani ljudje! Ako se zgodi še en tak slučaj napada, potem bomo govorili drugače. Saj menda nismo med kranijskimi rešetarji in rokovanjci, temveč na Štajerskem. Hujskače pa nam naj naši prijatelji naznanijo!

Tako je končal * * *. Mi pribijemo! koncu še enkrat sledeča dejstva:

1. Proti poštenemu slovenskemu kmetu nima nikdo ničesar.

2. Boj se gre edino proti prvakom, ki hočejo raztrgati Štajersko, ki so nasprotniki domovine avstrijske in cesarja.

Kmetje! Ne verujte prvaškim lažem, ne pustite se zapeljati. **Bodite štajerci** in gotovo bode vse tako ostalo, kakor je bilo!

Politični pregled.

Državni zbor. Avstrijska državna zbornica stopi dne 3. novembra skupaj. Vlada ji bode sledeče postavne načrte predložila: 1. Redni biže (državni proračun) za leto 1909. 2. Šestmesečni provizorij proračuna. 3. Trgovinsko pogodbo s Srbijo. 4. Naredbo skupnega ministerija, s katero se je to pogodbo provizorično s 1. sep-

zrcalo, iz katerega je prihajal ves svet. Cesarjevič Tema je stal v grozni jezi v kotu, njegovi temni možici so ležali kot muhe po tleh. Zunaj je vriskalo ljudstvo, kajti veselilo se je krasnega sveta. In zopet je prišel herold ter naznanil z mogočnim glasom, da je pridobil cesarjevič Luč krono.

Kmalu je prišel cesarjevič Luč na tron. Kajti stari, dobri kralj ni preživel hitro menjanje luči in teme in je umrl hitre smrti; z njim njegovi svetovalci in mnogo mogočnejev. Kralj Luč pa je vladal v splošno srečo vseh, in ko bi ne umrl, živel bi še danes.

Otroci pa vprašajo: »In kaj se je zgodilo z lepim zrcalom?«

Da, dokler je kralj Luč živel, je bilo zrcalo vedno nad njegovim prestolom; samo sementerja ga je izposodil drugim ljudem, n. p. cesarju Jožefu II. Ali veste, kdo je bil to? O to je bil naš dobri napredni vladar! — Tako je, ljubi mali!

In otroci vprašajo naprej: »Kje pa je zdaj to lepo zrcalo?«

Na zrcalo so po kraljevi smrti vedno bolj in bolj pozabili. Prah ga je pokril. Potem so prihajali zopet temni možici in vrgli cele gore blata čez zrcalo...

»In,« vprašajo zopet otroci, »ali ga nikdo ne išče?« Da, mnogo ljudi dela celo svoje življenje, da bi odstranili blato. Parkrat bi zrcalo kmalu našli in že se je zasvetilo po deželah; ali prišli so zopet ljudje cesarjeviča teme in vrgli staro blato nanj in zopet ni bilo nič s svetlobo.

tembrom aktiviralo. 5. Podržavljenje severno-zahodne, južno-severno-nemške in državne železniške družbe. 6. Predloga o zavarovanju za starost in onemoglost. Morda predloži vlada tudi jezikovno postavbo za Češko. Vso to delo naj bi državna zbornica do 31. decembra rešila. Vlada zahteva tedaj veliko zaupanja. Ali važne stranke ne gojijo posebno veliko zaupanja do te vlade, ki je uresničila brez postavne zbornice srbsko trgovinsko pogodbo. Bodedo videli!

Štajerski deželni zbor se je sešel 15. t. m. Poslanec Ornič je poročal v imenu deželno-kulturnega odbora o predlogih glede reguliranja vodnih tokov v okrajih Slovenska Bistrice in Ptuj. Sklenilo se je: deželnemu odboru se naroči, da izvrši potrebna predpela, da se določi, na kakšni način in s približno kakšnimi stroški bi se zamogla izvršiti primerna melioracija. Prvaški dr. Hrašovec se je pritožil, ker deželni odbor ni hotel podeliti prvaškemu planinskemu društvu neko podporo. Tudi je zahteval, da mori v Feldhofu pravilno slovensko govorijo. Deželni odbor je predložil davčni material za deželno volilno reformo. Velikansko delo je bilo potrebno, da se je nabralo ta material. Takega dela se še ni izvršilo v nobeni kronovini. Glede vpeljave tobačnih nasadov na Štajerskem je finančni ministerstvo naznanilo, da ni v položaju, da bi poskuse z nasadi tobaka dovolilo, ker bi imelo kmetstvo ljudstvo od tega preje škodo nego dobiček (?) Deželni odbor je tudi predlagal, da se dovoli za razstavo rokodelcev v Gradcu še 6000 kron.

Koroški deželni zbor so otvorili 15. t. m. Deželni odbor je predložil proračun za l. 1909. Potrebščine znašajo 5.227.707 kron.

Srbski veleizdajalci. V Zagrebu se je zopet celo vrsto srbskih veleizdajalcev zaprlo. Našlo se je pri njih srbske zastave, slike revolver-kralja Peterčka i. t. d. Ti veleizdajalci so "bratci" naših prvakov.

Ali naj pošljamo svojo deco v nemško šolo?

Vi ljubi stariši, ki stojite pred odločitvijo, v katero šolo naj pošljete svojo deco, imate pač težki položaj! Kar tepejo se za vaše otroke in se jih hoče pridobiti za to ali ono šolo. Kdor ima mladino, ta ima bodočnost! Tako se čuje bojni klic na obeh straneh. Ali ravno ta boj vas naj poudči o pomenu odločitve, pred katero stojite. Vprašate se: Ali naj pošljemo svojo deco v nemško ali slovensko šolo? Odločitev o temu vprašanju pomeni odločitev o bodoči sreči in nesreči vaše dece, katera vam je ljuba in draga. Zato se ne smete pustiti zapeljati od praznih besed, temveč morate mirno in resno premisliti, katera šola bode zagotovila vašim otrokom boljše napredovanje, katera šola pomeni bodočo srečo vaših otrok.

Nemški jezik govori danes skoraj 80 milijonov ljudi, z njim se pride po celem svetu naprej, ne samo na Avstro-Ogrskem, temveč tudi v veliki Nemčiji, na Ruskem, v balkanskih državah do globoko v malo Azijo, na Kitajskem in Japonskem, v Afriki itd. V severni Ameriki stanuje nad 12 milijonov Nemcev, v južni Ameriki se nahajajo čisto nem-

ške kolonije. Nemške barke plovejo danes po vsakem morju, nemška trgovina in nemška industrija objemata skoraj celi svet.

Slovenski jezik govori le kakih 2 milijona ljudi, slovenščina je omejena na malo pokrajino, ki pa ima dovolj prebivalstva in je napolnjena z vsemi stanov.

1. Kdor hoče v industriji, v trgovini in prometu naprej priti, mora nemško znati. Skandal o cestnih cevih v Pragi je imel to dobro stran, da je dokazal onemoglost industrije tistih, ki so največji nasprotniki nemške šole. Na Francosko morajo fanatizirani mestni očetje v Pragi iti, da 200.000 K morajo čev dražje plačati, ker bi morali drugače "nemške čevi" kupiti. Ali se more brezpomembnost Češke industrije bolje dokazati nego s tem dejstvom? Slovenske industrije pa sploh ni. Največ velikih industrijskih podjetij, ki so skoraj izključno (9/10) v nemških rokah, zahteva v interesu urejenega prometa od vseh nastavlencev odhodno spričevalo nemške ljudske šole. Znanje nemščine pomeni torej hitrejše napredovanje na gospodarskem polju. Otroku, ki govori nemški jezik, je celi svet odprt; vbogi otrok, ki razume le slovensko, je določeno za mali krog, v katerem najde težko svoj napredek, ker ima preveč tekmecev.

2. Kdor hoče pri vojaštvu naprej priti, mora nemško znati. Naj vam vaši sinovi povejo, kako hitro postane pri vojaštvu tisti korporal ali podčastnik, ki zna nemško, in kako težko živi tisti kot navadni vojak skozi 3 leta, kdor ne zna nemško.

3. Država zahteva od svojih uradnikov znanje nemškega jezika in mora to zahtevati, ker bi bilo drugače redno državno gospodarstvo nemogoče, ker morajo kolesa tega velikega podjetja eno v drugo složno segati. Kdor hoče v državni službi naprej priti, mora nemško znati.

4. Otroku, ki obišče nemško šolo, otvori se največji zaklad, ki ga dobiš na polju kulture. Otroci prihaja v krasno palačo nemškega pesništva, na kateri so zidali Walter von der Vogelweide, Hans Sachs, Lessing, Herder, Goethe in Schiller; njemu zazvenijo nesmrtni pesni Bacha, Mozarta, Richarda Wagner; otrok se seznani s krasnimi iznajdbami nemškega duha, od umetnosti knjižotiska, katero rabijo danes vsi narodi in katero je iznajdel Nemec Gutenberg, pa do najnovejšega duševnega čina, iznajdbe zračne barke grofa Zeppelina, skratko, otroku se odpre pokrajina kulture, ki stoji visoko nad ono vseh drugih malih narodov.

Ali ni to dovolj vzrokov, ki vas naj pripravijo do tega, da pošljete svojo deco v nemško šolo?

Šovinstični sovražniki nemštva vam pa pravijo, da postane slovenski otrok duševno pohabljen, ako obišče nemško šolo. Ta trditev je težka razžalitev vseh onih Slovanov, ki so obiskovali nemške šole in niso trpeli nikakoršne škode na svojem duševnem razvitku, temveč so danes v najlepših službah. Mnogo slovenskih poslancev je obiskovalo nemške šole in niso postal duševni pohabljeni.

Ako hočete pravo mnenje slovenskih prvakov o pomenu nemške šole poznati, potem ne sodite po zvanečih praznih besedah, s katerimi vam hočejo nemško šolo slabo narediti, temveč po dejanjih. Največ slovenskih prvakov so sami nemške ljudske šole, nemške srednje šole in celo nemške visoke šole obiskovali, oni pošiljajo svoje otroke v nemške penzionate, ker poznajo pomen nemške izobrazbe. Ali široki masi ljudstva hočejo pripovedovati, da se ne rabi nemško šolo. Ljudstvo naj ostane neumno, nevedno in obnemoglo, da ga zamorejo bolje zatirati.

Ljubi stariši! Vi hočete, da se bode vaši deci boljše godilo nego vam samim, — zato jo pošiljajte v nemško šolo!

Dopisi.

Brezno ob. Dravi. Na infamijo "Nar. Lista" od 3. t. m., v katerem se govori o neke veselici, ki bi se bila baje vršila v Brezno, kar pa ni res in tudi nikoli ne bo, inam, kar se tiče

moje osebe, sledeče izjaviti: Tisti ljudje z mokrimi ušesi, ki se predrznejo in postopijo v svojem neumnem listu mene podučevati, kaj naj storim v lastni hiši, to so tisti ljudje, ki pridejo vsako leto na brezniško občino mlo prosjačiti, da jim podpišem ubožno spričevalo, to so tisti ljudje, za ktere jaz davke plačam, da se lahko brezplačno učijo na različnih šolah, in potem v počitnicah doma pokažejo, kaj so se naučili od majke Slavije. Na njihovo neslano grožnjo, da moje krème ne bodo obiskovali, odgovorim zdaj enkrat za vselej, da za obisk takih ljudi presneto malo maram, ki še dveh kron ne zmorejo, da bi si plačali vojaške takse. To si zapomnite vi, Pacherniggovi konsorti e tutti quanti. Brezno, dne 15. septembra 1908.

And. Wezonig.

Iz Stoperc. Priljubljeni naš "Štajere", moramo vam naznaniti, da smo dobili v Stoperca novega mašnika v pomoč bolanega g. Andreja Keček. Vidi se pa na tem gospodu, da bi bil dober in priden duhoven, kakor se kaže, ker je iz bližnjega kraja doma. Pa bojimo se za njega, ker je dobil tovariša, nam neprijetnega Kečeka, ki je svetu že poznan. Politični popi bodo obnoreli in tudi vsi njegovi privrženci. Naš Keček je povabil mladeniški shod 26. julija v Mariji Loreti in potem sv. Florjani, da jih tam nekaj poudči. Pa to mu še ni bilo zadosti; peljal je neprevidna dekleta zopet 8. septembra t. l. k sv. Križu tik Slatine na shod. Drugače bolan in sedaj pa je urno stopal pred deklicami, ni se bal, da bi se bil spoteknul in na blažene ustnice padel, pustil si je še regimentno zvonico, za odhod tako, ko bi bili zvonovi njegova last. Naprednjaki dvomijo o temu in pravijo, da si bo menda g. Keček povabil na shod male volke in telice, da jih nauči po farovškem gestu hoditi in doiti. Mladim dekletam pa mi svetujemo, da naj nikakor več ne hodijo na shode; če dobi takšna dekleta naprednega moža, bo moral mož marsikaterokrat s palico potegniti po hrbtu, to pa zato, ker bo imela špicast jezik, od farške strani nabrušen. Opazovalec.

Žiže. Predragi mi "Štajere", prosim te sprejmi od nas Zicanov par vistic, ker veliko te ne bomo nadlegovali. Mi kmetje nimamo zato čas, kakor dopisatelj "Domovine", katerega vsi dobro poznamo; on bi rad nekaj mirne Žiže komandiral, pa ne plača vinarja davka za nas. Pusti nas vse pri miru, če mi druge pri miru pustimo. Z g. nadučiteljem smo bili prav zadovoljni, če ravno pravi dopisun, da je starega kalibra; učili so pa dobro. Ker se sliši, da pride na nadučiteljevo mesto g. Čuček, to mi dopisunu po volji, ker ni g. Čuček liberalni; mi smo zmiraj bolj zadovoljni z naprednim učiteljem, kakor z liberalnim. Dopisatelj "Domovine", mi ti svetujemo, da miruješ in mirne Žiže v pokoju pustiš, ker so bolje zavedni kakor ti!

Iz Črešnic-Dramelj. Župnik Ogrizek, večni tožitelj! Temu strastnemu zvijaču nemirnežu se je že večkrat očitalo, da pride še vse njegovo obrekovanje, obdolženje, krive tožbe, laži i. t. d. na svitlo, katere je on svoj čas učinjal, ter na oblastnjaje, sodnje in v klerikalne časnike pisaril, ako on od prestrastnega obdolženja in toženja ne odneha. A vse zaman. Ker tedaj ta predrzni Ogrizek tega ne opusti, temveč tožari in obdolžuje naprej in naprej, in sicer med drugimi tistega učitelja, katerega že on to peto leto brez konca in kraja za: "umobolnega, na pameti bolanega, s kolesci v glavi zmešanega, znorelega, za daljni uk in občevanje nesposobnega" i. t. d. ustno in pismeno na vse urade in časopise razglašuje, se vpraša: Ni-li to največja peklena hudobija, človeka po eni strani za "znorelega" i. t. d. razglaševati, da še celo c. kr. sodnijo Konjice k preiskavi siliti in to v časnik pisati, a po drugi strani pa ravno tistega na vse kraje in načine zopet dolžiti, tožiti, uničevati in še druge hujskati! Ta brezmejna ostudna strast prišla je tako daleč, da se je vse Ogrizekovo dejstvo in obnašanje v Črešnicah od celih 11 let c. kr. namestništvu v Gradec in sedaj c. kr. ministerstvu na Dunaj v preiskavo predložilo. Mogoče da še pride na najvišje dvorno sodišče. Tako dela sebični strastnež, ki hoče po vsej sili se svojim čelom vsaki zid pribiti in pri vsem svojem farizejskim obnašanjem kot sam nedolžni svetnik in angel veljati in se svetiti. Ni-li to najnesramnejša farizejska hudobija, čez svojega

»Ali se ne more temne možice napoditi?»

Otroci, ti temni možici so postali zdaj debeli in mastni in mogočni...

»O, to nič ne del! Kadar postanemo mi veliki in močni, pobili bodedo vse te temne možice in zrcalo bodedo gotovo našli!»

Vi dobri, ljubi, neumni otroci...

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

»Moje upanje so kmetje in meščani. Kaj bi dal na kričanje in frazerje! Ti še niso nikdar nobene države rešili, pač pa že uničili. Kmetje in meščani so ustanovljali države, pospoševali blagostanje, napravili kralje velike in vzdrževali vse stanove. Ako ne izvršijo kmetje in meščani več svoje olžnosti, potem je konec z menoj in z vami!»

Napoleon I. po bitki pri Leipzigu.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX